

Mislecema ob rob

Dr. Mojca Juriševič
Pedagoška fakulteta
Univerze v Ljubljani

Misleca sta knjižni sovi, Sofia in Plato, ki rado vedneže različnih starosti in velikosti, željne miselnih izzivov, skozi svet raznovrstno zapletenih miselnih nalog zbranih v priročniku *Misleca: Miselne naloge za mlade bistroute* (Mladinska knjiga, 2013) spodbujata k miselni aktivnosti. Cilj teh nalog je po besedah avtorjev mag. Nataše Bucik, Gregorja Bucika in red. prof. dr. Valentina Bucika krepiti in še spodbujati nadaljnji razvoj miselnih zmožnosti, kot so denimo opazovanje, primerjanje in razlikovanje na podlagi podrobnosti, prepoznavanje zakonitosti in odnosov, sklepanje, prostorska predstavljivost in širjenje besednega zaklada. Gre za procese, s katerimi gradimo svoj miselni svet ter se učimo, v šoli in izven, na osnovi iskanja in najdenja pravih rešitev oziroma odgovorov (t. i. konvergentno mišljenje). Na koristnost reševanja tovrstnih nalog za razvoj mišljenja danes kažejo tudi nevropsihološke študije, iz katerih izhaja, da je za optimalno človekovo delovanje v vseh starostnih obdobjih potrebna miselna stimulacija, ki prispeva k razvijanju ter krepitvi nevronske mreže. Ta je še posebno pomembna v otroštvu, ko so naši možgani zaradi razvojnih razlogov najbolj dojemljivi za učenje. Zato so naloge, ki jih ponuja priročnik in so prilagojene miselnim potrebam predšolskih in šolskih otrok (od 4. leta dalje), kot »novinec« na tem področju v slovenskem prostoru zares dobrodošle.

Priročnik na 135 straneh ponuja vpogled v »miselno telovadnico«, ki vsebuje 13 sklopov različnih tipov miselnih nalog, skupaj kar 560 (Sklopi so: Dve enaki, Vsiljivci, Nizi, Analogije, Matrike, Slikovni sudoku, Dopolnjevanje mreže vzorca, Iskanje vzorca v mreži, Polnimo slike in telesa, Štetje kock, Plašči in telesa, Mreže števil in Besedni orehi.). Naloge so premišljeno izbrane in razporejene od preprostejših k bolj kompleksnim ter so večinoma slikovne. Na ta način so namreč še bolj motivirajoče za mlajše reševalce. Ob tem je pomembno izpostaviti, da je ob reševanju posa-

meznih nalog ali sklopov nalog sama po sebi motivirajoča že ideja, da naj bi naloge reševali v družbi, na primer otroci s starši, vrstniki ali učitelji, ter tako razvijali svoje mišljenje in vrednote učnega sodelovanja v odnosih oziroma pogovorih z drugimi ljudmi. Zato so naloge primerne za reševanje tudi med poukom, bodisi v povezavi z učno snovjo, ko učenci na osnovi transferja miselne zmožnosti razvijajo v bolj avtentičnih učnih situacijah, bodisi v obliki sproščujoče aktivne oblike igre, kot nagrada za dobro opravljeno učno delo ali celo kot izziv učencem, da sami začno sestavljati oziroma ustvarjati nove miselne probleme. Enako lahko velja tudi za učitelje, ki imajo možnost po danih vzorcih ustvarjalno razvijati »svoje« naloge, bolj prilagojene specifičnim vsebinam pouka in/ali starosti, znanju ter interesom učencev. Nena zadnje naloge za učitelja predstavljajo koristen pripomoček, s katerim si lahko pomaga pri prepoznavanju učnih zmožnosti učencev; učenci namreč dane naloge rešujejo različno hitro, različno uspešno, jih različno komentirajo ter ob tem kažejo različne motivacijske značilnosti.

V priročniku so nazorno pojasnjena navodila za reševanje, za katera ob začetku vsakega novega poglavja poskrbita kar Sofia in Plato, ob zaključku pa je dodan samostojen razdelek *Uspešno reševanje miselnih problemov*, v katerem so orisani temeljni cilji priročnika. Še posebej navodila o tem, s katerimi učnimi strategijami je mogoče povečati uspešnost reševanja nalog, so zelo koristna, saj v reševanje vnašajo pomembno vzgojno-izobraževalno sporočilo – premišljeno in vztrajno učno vedenje, naravnano k tekmovanju s samim seboj, je zanesljiva podoba učnega uspeha in zadovoljstva z lastnim učenjem!

Zadnje vsebinsko poglavje v priročniku (Na koncu priročnika reševalci lahko preverijo rešitve nalog.) pa je namenjeno zahtevnejšim bralcem. V njem avtorji na poljuden in razumljiv način odgovarjajo na vprašanje, kaj je inteligentnost ter tako s

predstavitvijo osnovnih pojmov ter razlag o inteligentnosti radovednim poleg samega reševanja nalog omogočajo tudi поблиže seznanjanje s širšo problematiko človekovih sposobnosti.

Nataši, Gregorju in Valentinu Buciku čestitamo za izvirno delo, ki je dovršeno z vsebinskega, didaktičnega in oblikovnega vidika. Želimo jim, da bi So-

fio in Platoja tudi v prihodnje uspeli enako odlično spodbujati za nove miselne naloge, med njimi tudi take, ki poleg logičnega mišljenja spodbujajo razvoj ustvarjalnosti – iskanje izvirnih in nenavadnih, a smiselnih rešitev za miselne probleme, ki prispevajo k razvoju z ustvarjanjem oziroma produkcijo novega. ■

